

No. 2114—1929.

GRIGORIE,

din mila lui Dumnezeu episcop al eparhiei române a Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, precum și a părților anexate din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai adunării noastre eparhiale, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă:

Pe temeiul art. 9 din lege și art. 132 și 134 din statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm Adunarea eparhială a Aradului în sesiune ordinară pe ziua de Duminecă, 28 Aprilie a. c. la orele 9 dimineața, când se va oficia cuvenita slujbă religioasă în Catedrala Episcopiei și apoi va avea loc deschiderea adunării în sala festivă a Academiei Teologice.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. deputați spre știre și orientare.

Arad, la 13 Aprilie 1929.

Al tuturor binevoitor

† Grigorie
Episcopul Aradului

NOTĂ: Indatorați prin concluzul Nr. 44 al Adunării eparhiale din 1901, aducem la cunoștința Domnilor deputați, că nici un concediu nu se acordă fără de cuvenita motivare, urmând a se proceda în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Nr. 1858 | 1929.

Memoriu

adresat Sf. Sinod și Onoratului Minister al Cultelor.

La începutul lunii Martie a. c. s'a intrunit la Ministerul Cultelor comisiunea însărcinată cu elaborarea unui proiect de organizare unitară a învățământului teologic din întreaga țară.

Din comunicatele publicate în ziare despre lucrările comisiei am luat cunoștință — spre adâncă noastră mirare — că reforma și organizarea învățământului nostru teologic se contemplează jignind tradiții culturale adânc înrădăcinate și vătămând principiul de egală îndreptățire a eparhiilor, ca părți constitutive cu egale drepturi și îndatoriri în organismul bisericii noastre autonome.

Fără a aprecia și ținea seamă de realitățile și situațiile date din eparhiile Ardealului și care nu se pot schimba cu o trăsătură de condeiu, Onorata comisiune în proiectul său face judecată între Academii (Institutele) teologice din eparhiile Ardealului, lăsând în ființă numai cele din Sibiu, Cluj și Oradea și osândind la desființare vechile Academii din Arad și Caransebeș.

Cine cunoaște din intuiție și experiență proprie stările și necesitățile bisericii noastre naționale din metropolia Ardealului, se miră de această tentativă. Este cunoscut trecutul bisericesc, cultural și politic al Aradului și neprețuitele servicii ce le-au făcut culturai naționale românești cele două focare de cultură, *școala normală și teologia*, ce le-a susținut în Arad pentru conservarea ființei noastre etnice.

Școala teologică din Arad se mândrește că a avut între profesorii săi pe episcopul Gerasim Rațiu, arhimandritul Patrachie Popescu și Ghenadie Popescu, care dela teologia din Arad a trecut la școala teologică din Mănăstirea Neamțu, invitat fiind de Grigorie Ghica-Vodă, iar apoi a trecut ca profesor la seminarul central din București, arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul, vicarii episcopesci Ieroteiu Beleş și Andreiu Papp, episcopii Iosif Goldiș, membru al Academiei Române din București, Ioan I. Papp și actualul episcop al Orăzilor-Mari P. S. Sa Roman R. Clorogariu. Școala teologică din Arad a avut între studenții săi pe Nicolae Bălășescu, fost membru în Comitetul Național din 1848—1849, Vichentie Babes, membru al Academiei Române și tatăl marelui savant V. Babes etc. etc.

Dela unirea noastră cu patria mamă, eparhia istorică a Aradului n'a ezitat, ci a fost fericită de a putea aduce toate jertfele ce i-s'au cerut în scopul organizării și consolidării pe teren bisericesc a statului român întregit. O parte considerabilă a teritoriului său e încorporat în Episcopia nou înființată din Oradea-

Mare. Și-a jertfit vechea și renumita școală normală, ca să pună capăt unei situații paradoxale și adânc jignitoare pentru demnitatea statului român, ca în acelaș oraș să funcționeze două școli normale de băieți

În considerarea acestor sacrificii și fapte am crezut, că existența Academiei noastre teologice, care are la activul său o activitate neîntreruptă și binefăcătoare dela anul 1822 și care grație sprijinului de care s'a învrednicit din partea statului român e deplin consolidată și pe calea unei dezvoltări corespunzătoare exigențelor timpurilor și împrejurărilor schimbate, e deplin asigurată.

Credința noastră fermă în statornicia așezământului nostru cultural avea puternic temeiul legal și în art. 35 din statutul Legii pentru organizarea bisericii noastre ortodoxe sancționată prin I. D. R. din 4 Maiu 1920, care asigură drept de existență și funcțiune Academiiilor și Institutelor teologice, în cari eparhiile din metropolia Ardealului își creșteau preoțimea lor istorică, mai superioară în pregătire și cultură, decât preoțimea eșită din Seminarile de grad secundar cu 8 clase.

Departate de noi intențiunea de a ne mândri și de a trezi susceptibilități prin această constatare a unei stări datorită împrejurărilor și situațiilor deosebite, în care am trăit și unii și alții.

Dacă Institutele teologice ale eparhiilor din metropolia Ardealului, recunoscute școli superioare și de fosta stăpânire ungurească, în butul tuturor persecuțiilor și împrejurărilor nepriene, în cari și-au desfășurat activitatea în trecut, au corespuns în măsură deplină menirii lor de a crește preoți pentru păstoria sufletelor, nu înțelegem motivele, ori resoanele cari au determinat onorata comisiune de a decreta desființarea Academiiilor teologice tocmai din eparhiile din Arad și Caransebeș dela frontieră și a acorda drept de existență celei din centrul metropoliei și Academiiilor postbelice din Cluj și Oradea?

Oare principiul canonic este respectat când se caută dărâmarea instituției vechi a Aradului și în acelaș timp să se fortifice instituția nouă a Orăzilor-Mari, — ieșită din Episcopia veche a Aradului, care a împărțit generos averea sa cu Oradea — săracă în în regiunea satelor ei?

Oare înuturile bogate ale Aradului și părților bândăfene să fie ocupate de seminariști, cu caracter de școală secundară, când minoritarii au în aceste părți numai doctori și absolvenți de facultăți din Apus?

Oare în parohiile sărace ale Bihorului se vor duce absolvenții de academie??

Oare când se admite în principiu „tipul academic” de ce nu se lasă Episcopiiilor facultatea de a accepta acesta tip, când ele sunt în situația de a susține o Academie?? Aradul a avut în trecut și doctori în drept ca studenți în teologie!!!

Instituțiile existente trebuie deci fortificate iar nu dărâmate. Cine are o casă cu două etaje în Arad, acela nu o dărâmă ca să clădească alta în Galați sau Craiova!!!

Carl sunt criticile acestei selecțiuni? Interese de stat, bisericesc, considerații de ordin politic ori economic?

Nici cel mai scrupulos examinator și judecător al stărilor lor actuale și al activității lor din trecut nu va putea găsi și stabili merite ori distincții deosebite, cari să învrednicească pe unele la considerații excepționale, la situații privilegiate, iar pe altele — vechi, consolidate și cu asemenea îndreptățire și de același necesitate — să le osândească la desființare. Corpul profesoral al Academiei Teologice din Arad este bine pregătit și nu stă mai prejos decât cel al academiilor surori.

Ori toate ori nici una!

Faptul, că în Oradea există o Academie de drept cu tendință să devină Universitate, la care s'ar afilia și cele două Academii teologice din acest oraș — cea ortodoxă și cea unită —, precum și nuzul de a ridica Academia teologică din Cluj la rangul de facultate, încorporată la universitatea de acolo, nu pot fi motive pentru desființarea monumentelor culturale din Arad și Caransebeș, cât timp se mai înființează două Academii nouă, în Craiova și Galați, și se lasă în ființă cea din Sibiu.

Chiar cu riscul de a fi judecați conservativi, îndrăznim să afirmăm, că biserica noastră ortodoxă din patria întregită, în situația ei actuală *n'are nevoie de noi facultăți de teologie pe lângă cele trei existente.*

Nu ambiții, nici considerații de ordin politic pot fi factorii determinanți la crearea de noul instituții de cultură teologică, *ci numai și numai cumpenirea temeinică și nepreocupată a realităților date, a condițiilor de viață și aprecierea justă a necesităților și a cerințelor de progres firese, insuflețit și îndrămat de tradițiile noastre culturale și'n domeniul vieții religioase.*

Comisiunea a adoptat ca seminariile din vechiul regat, considerate ca tipurile de școală potrivită pentru pregătirea viitorilor preoți, să se estindă în toate eparhiile.

Dacă programa de studii a acestor seminarii, cari reprezintă cursul secundar în procesul de pregătire teologică a candidaților la preoție, va fi egal cu cea a liceelor, estinderea lor în toate eparhiile ar sporii numărul și așa prea mare al școalelor secundare și ar contribui în măsură considerabilă la crearea *proletariatului intelectual, ce ne amenință.*

Rămânând aceste seminarii cu programa actuală — poate modificată — a seminariilor existente în eparhiile din vechiul regat, ar reprezenta un tip de școală cu totul anti-pedagogic. La un bălat de 10—12 ani nu poate fi vorba de deșteptarea conștiinței unei generații și e o mare greșală pedagogică a încărcă

programa analitică a unei școale secundare cu materii laice, echivalente liceului, și teologice necesare educației profesionale.

Ca să se poată recruta contingentul necesar de studenți pentru Academii și facultățile teologice, cu o pregătire și educație corespunzătoare chemării lor viitoare, chiar în anii de liceu, credem, că ar fi mai potrivit scopul și mai puțin costisitor, nu sporirea școalelor secundare cu noi seminarii, ci înființarea de internate pe lângă liceele existente în centrele episcopale, cari internate puse sub autoritatea episcopului, conduse de organe ale eparhiei și organizate în colegii, cu un program de muncă îndrumată în spirit evanghelic și ortodox și'n cadrele disciplinei bisericești, să dea elevilor noștri de liceu o educație creștinească și să deștepte în ei vocațiune și pentru cariera preoțească.

Între aceste internate confesionale — colegii ortodoxe — atașate liceelor laice și între facultățile de teologie, încorporate în învățământul universitar și menite a pregăti elita clerului, care să poată ocupa demnități eclesiastice și catedre în învățământul religios, ar sta Academii teologice, în cari eparhiile și-ar crește clerul rural în conformitate cu cerințele și necesitățile locale.

Nu cunoaștem în amănunte proiectul de organizare al Onoratei comisii și astfel modestele noastre păreri și observări s'au mărginit numai la unele chestii principale.

Ne-am simțit însă în drept și îndatorați a Vă aduce la cunoștință aceste păreri, pentru că considerăm proiectul elaborat — *de nobis sine nobis* — adânc jignitor pentru demnitatea eparhiei istorice a Aradului și trecutul ei cultural și național.

Prin o organizare care tinde la unificarea și perfecționarea învățământului nostru teologic nu se pot dărâma monumente culturale atât de necesare pentru prestigiul și mândria unui neam și biserici, nu se pot desființa cu o ușurință condamabilă așezăminte sfinte și scumpe cu tradiții puternice și cu adânci rădăcini în viața sufletească socială și economică a poporului nostru din Crișana și Banat.

Apelăm deci cu deplină încredere la simțul de dreptate al Sfântului Sinod și al Domnului Ministru Dr. Aurel Vlad și nutrim ferma convingere, că revizuirea proiectului nu se va admite, ca în cadrele organizației noul a învățământului teologic, Aradul cultural, care în vechia lui teologie ortodoxă își are unica sa școală superioară, să fie degradat și condamnat, fără vină, la un regres și stagnare păgubitoare în cele sufletești și culturale, spre rușinea contemporanilor și spre osânda posterității.

Avem fanatică credință că se va face dreptate Aradului și se va apăra această eparhie, în care, grație conducerii înțelepte și'n spirit evanghelic, stăpânește pacea și buna înțelegere necesară oricărui progres.

Noi nu dorim frământări și agitații, din care numai sectarii vor trage folos, și cari vor apăsa greu conștiința celor ce le-au provocat.

Arad, din ședința secției bisericești a Consiliului Eparhial, ținută în 4 April 1929.

† **Dr. Grigorie Gh. Comșa**
Episcop.

Arhim. Policarp Morușca
consilier eparhial

Mihail Păcățian
consilier, referent eparhial.

Fabriciu Manoilă
prototieru, consilier eparhial.

Dr. Teodor Botiș
rectorul Academiei, consilier eparhial

Traian Vățianu
protopop, consilier eparhial.

Procopiu Givulescu
protopop, consilier eparhial.

Un răspuns.

Cucernice Părinte Redactor.

În N-rul 15 din 7 Aprilie al „Bisericii și Școlii” ați publicat o scrisoare semnată de D-l Brutus Păcuraru, în care se arată surprins de leștea mea atât de pornită și cu comentare pripite. Mai spune, că e păcat că nu m'am informat mai bine, înainte de a pune pe hârtie asemenea lucruri.

Ca să se vadă temeinicia scrisului meu din articolul „Spre stânga extremă” și spre a arăta că scrisoarea D-lui Brutus Păcuraru suferă de acăderile ce mi le impută, dau următorul extras din procesul-verbal privitor la această chestiune:

„Direcțiunea Școlii de Stat pentru Ucenicii Industriali din Arad. No. 76/1929. Proces-verbal dresat în Arad, la 28 Februarie 1929, în ședința ordinară a corpului didactic dela școala de Stat pentru ucenicii Industriali din Arad. (...etc. Se omite ce nu ne interesează aci.) Program: (...etc.) 3. Raportul direcțiunii: (...etc.) e. (ord. No. 4455/1929 al Min. Instr. Dir. Gen. a Inv. Profesional.) (...etc.) c. Se dă cetera: ord. No. 4455/1929 al Min. Instr. Dir. Gen. a Inv. Profesional, referitor la executarea bugetului personal și reducerea orarului. După o dezbateră din aliniat în aliniat al acestui ordin, corpul didactic decide: a. la la cunoștință sistematizarea posturilor (...etc.) b. Personalul didactic suplinitor (...etc.) c. Contragerea claselor nu se poate face (...etc.) d. Reducerea de ore se va face cu data de 1 Martie la grupele de religie 40 ore, grupa de desen (...etc.) la total 49 ore. Restul se va economisi (...etc.) e. Protestează față de dispozițiunea prin care se scoate din orarul școlii ora de religie, de oarece munca educativă a preoților de toate confesiunile, a

contribuie în mare parte la pacificarea și formarea tineretului muncitor. D-nii cathești sunt rugați ca și pe viitor să țină orele de religioase așa cum sunt suscepute în orarul școlii. (...etc.) D. C. S. M. Președinte, T. Orădeanu, (ss) — Notar, M. Kádár (ss) — Verificatorii: Traian Țabic (ss) — Avram Ninl (ss).“

Am indicat școala și numărul sub care se află actul, singur în drept să lămurească chestiunea. De exactitatea extrasului, de care însă s'ar putea îndoi cine ar vrea să facă pe necredinciosul, se poate încredința și D-l Brutus Păcuraru și altul.

Eram așteptat, ca autorul scrisorii să facă intervenție către Minister ca să se repare și chiar să se aranjeze chestiunea catehizării ucenicilor așa cum cer în Arad și împrejurările locale și necesitățile bisericesti, naționale și sociale. Pentru aceasta i-am și trimis un exemplar din N-rul în care s'a publicat articolul meu.

La răspunsul din scrisoarea publicată și la ieșirile în „Infrățirea” despre care mi s'a spus, nu eram așteptat. Nu eram mai ales așteptat să fiu învinuit de minciună, prin aceea că aș fi acuzat fără temei. D-l Brutus Păcuraru, în calitatea sa de președinte al comitetului unei școli de ucenici și membru în toate celelalte comitete ale școlilor de ucenici, ar fi putut să se convingă și înainte de ieșirile sale contra preoților la „Infrățirea”, cât și mai târziu de trimiterea scrisorii, care în adevăr e lipsită de temeinicie.

De nu semna ca președinte și membru în comitetele școlilor de ucenici, lăsam fără răspuns scrisoarea.

Atâta pentru restabilirea adevărului.

Arad, la 9 Aprilie 1929.

Preot F. Codreanu.

Sesiunile parohiale în folosința preoților sunt scutite de impozitul de echivalent.

În anul trecut am primit o somațiune de plată dela Percepția reg. din Birchis pentru suma de 1.250 Lei, *impozitul echivalent* pe 9 luni ale anului 1928. Părându-mi-se suma aceasta exagerată, nu am plătit-o îndată, ci am luat și am citit legea Ambrului, pe baza căruia am fost impus. Cănd legea am constatat cu surprindere că trebuia, conform legii, să fiu impus pe 1 an întreg numai cu 415 Lei, drept impozit de echivalent, după venitul sesiunii parohiale constat și înscris în „rol” în sumă de 13.840 Lei. Impozitul de echivalent se calculează conform legii astfel: Venitul înscris în „rol” să înmulțește cu 10, se împarte cu 100 și productul se înmulțește din nou cu 0,30, și ceea ce căpătăm formează impozitul echivalent. În cazul meu: Venitul înscris în rol face 13.840 Lei, luat de 10 ori, dă 138.400 Lei, împărțit cu 100=

cu 1384 Lei, înmulțit cu 0,30, dă Lei 415. On. Comisiile însă, părându-l-se acest impozit de echivalent prea mic, contrar legii, l'a luat de 3 ori, ceea-ce face 1245 Lei și pentru ușorința calculării, l'a rotunzit la 1250 Lei.

Perceptorul a recunoscut nedreptatea ce ni s'a făcut cu majoritatea impozitului, n'a recunoscut însă faptul că sesionile parohiale în folosința preoților sunt scutite de impozitul echivalent, intrând în categoria averilor „neproducătoare de venit”, căci venitul sesiunilor în folosința preoților formează întregirea salariului preotului și astfel nu cade în categoria averilor supuse impozitului echivalent. Pe baza acestor constatări am apelat impozitul echivalent pentru sesiunea în folosința mea ca contrar legii și fiindcă somațiunea de plată era dată a se încasa fără considerare la dreptul de apel, am atăcat cu apel și acest mod de a încasa impozitele. Ambele apeluri mi-s'au admis, s'a fixat și ziua pentru desbatere, care însă, din motive pe care nu le cunosc, s'a amânat. Impozitul cerut nu l'am plătit; iar perceptorul care a făcut și el întrebare la Comisiunea Centrală a Timbrului, dacă sesiunile parohiale intră sau ba în categoria „averilor neproducătoare de venit” și deci scutite de impozitul echivalent, mi-a comunicat că sesiunile parohiale în folosința preoților sunt scutite de impozitul echivalent. Ordinul acesta îl comunic ați în copie:

Administrația financiară Severin Nr. 1863 | I. C. 1929.

D-lui Perceptor fiscal, Birchiș.

Vă facem cunoscut următoarele decizii date de către Comisiunea Centrală a Timbrului să le știți și să vă acomodați lor.

Administrator financiar

Dr. Tăbăcariu

Șeful Serviciului:

Dobrin

„Deciziunea 9. I. 1929 Nr. 6661 | 1929.

1. Imobilele parohiei date în folosința preoților parohiei respective, ca un accesoriu al profesiei lor, nefiind producătoare de venit, sunt scutite de impozitul de echivalent.” Urmează alte decizii care nu ne privesc și subscrierile

Deciziunea aceasta e dată de autoritatea cea mai înaltă de interpretare a legii timbrului, în baza căreia s'au impus sesiunile în folosința preoților cu impozitul echivalent și l'am comunicat pentru ca frații preoți să-l cunoască și să se poată folosi de el, dacă s'ar mai afla perceptorii zeloși, cari să impună și în viitor sesiunile preoților cu impozitul de echivalent. Comunicarea aceasta îmi pare superflua după ordinul Nr. 308 | 1929 al P. S. nostru Părinte Grigorie, apărut în „Bis. și Șc.” Nr. 14 din a. c. căci aci se spune că averile imobile neproducătoare de venit sunt scutite de impozitul de echivalent, dar știu de altă parte că mulți dintre perceptorii noștri nu au înțelegerea trebuitoare a textelor legilor și se vor mai afla de același fel care nu vor putea înțelege că sesiunile nu sunt producătoare de venit, deci cred că fac bine publicând

cele de mai sus. Sesiunile pe cari le folosesc preoții cari administrează alte parohii, în afară de aceea unde este paroh, le cred deasemenea scutite de impozitul de echivalent. Ba eu cred, că toate sesiunile reduse sunt scutite de acest impozit și ar trebui să se ceară scutirea lor prin Ven. Consiliu eparhial.

Preoții cari au plătit impozitul echivalent după sesiuni, căci aud că unii l'au plătit, sunt în drept să ceară restituirea sumelor acestora și le vor obține.

Birchiș, la 5 Aprilie 1929.

T. Cibian
prototereu.

Cuvânt Ocazional,

rostit de Pr. Ioan I. Ardelean cu prilejul propagandei religioase întreprinsă de „Oastea Domnului” din Micălaca în com. Curtici, la 3 Martie 1929.

„Mulți umbli, de cari de multe ori am zis vouă, iar acum și plângând zic, că sunt vrășmașii „Cruții lui Hristos” (Filip, 3. 18).

Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda de cât numel în Crucea Domnului nostru Isus Hristos, prin care mie lumea s'a răstignit și eu lumii”. (Gal. 6. 14).

Iubiți Ascultători,

„Un bărbat oare care n'a trăit o viață sufletească așa după cum trebuia să trăiască. Odată a văzut o icoană. Era icoana Mântuitorului, răstignit pe Cruce. Sub icoană stăteau cuvintele: „Aceasta am făcut-o Eu pentru tine; ce faci tu pentru mine?” Acestea cuvinte l'au pătruns atât de mult, încât de atunci a viețuit ca un „prieten al Celui răstignit și al Crucii!”

(Colect. Epp. Dr. Comșa și Dr. Suci)

Iubiți Ascultători,

Din două motive am așteptat în fruntea cuvântului meu citatele din Sf. Scriptură și istorioara aceasta mică, dar cu înțeles atât de mare și adânc: Unul este, că în ziua de astăzi s'a așezat în fața Creștinilor de pretulindeni Crucea Domnului, că prin acest semn să ne aducem aminte, că „lumina lui Hristos luminează tuturor!” Alții este, că această mică „oaste” ce se numește „Oastea Domnului” călăuzită tocmai de acest semn al Crucii Mântuitorului, a pornit la drum ca să vie în mijlocul fraților lor din această comună.

Ș'acum cu drept cuvânt ni-se poate pune întrebarea: Cine sunteți voi? Cum de a-ți veni aici? și ce scop are venirea voastră? Întrebări, la cari dator sunt a vă răspunde dându-vă lămuririle cuvenite.

Ca să pot răspunde la prima întrebare, ar fi de ajuns ca să repet cuvintele Apostolului Pavel: „Iar mie să nu-mi fie a-mă lăuda decât în Crucea Domnului nostru Isus Hristos”... și cred, că ne-ați putea înțelege, cine suntem!? Dar eu, voi merge mai departe și vă voi ruga să privim puțin în jurul nostru, ca să-ne convingem, că oare „totul este bine”, toate sunt bune, cele-ce ne încunjură pre noi în această viață? Când vaporul se află în largul mării, încunjurat de mulțimea valurilor primejdioase, la apusul soarelui, când negura

noștii acopere întinsul mărilor, căpitanul vaporului rostește cuvintele: „*totul e bine*” iar călătorii liniștiți își pleacă capetele lor spre odihnă. „Ceea-ce este căpitanul pentru vapor și pentru călători, aceeași este și sufletul pentru om. Oare acest suflet al nostru și el ne spune, că „*totul e bine*” și nici o primejdie nune amenință în călătoria noastră pe marea vieții?! (Förster: Cartea vieții).

Durere sufletul omenesc, în vremurile cari le trăim noi astăzi prevestește multă primejdie în călătoria noastră pe marea vieții. Sufletul omenesc astăzi este neîmpăcat, neliniștit, el se află în plin război, este câmpul de luptă a lor doi dușmani: *binele și răul!* Dumnezeu închipuind nemărginita bunătate și Satan închipuind deplina răutate.

Iar acum vreți să vedeți mai de aproape această luptă? Cândiți-vă puțin reamintindu-vă cuvintele biblice: „Văzui-am pe Satan ca un fulger căzând din Ceruri!” Cel lăpădat din Raiul fericirii își urmează diavolul ca răzbnare aici pe pământ. Nu-l vedeți pe Satana? Uitați-vă la cușitul sângerous al ucigașului, priviți în fața schimonosită de beutură a bețivului, căutați la privirea șireată și întunecoasă a hoșilor, deschideți ușile birurilor și porțile de fer ale temnițelor, și înaintea noastră va rânji chipul scârbos al Satanei, care mulțumit de isprava ce a făcut rânjește voios când aude plânsul femeilor, a mamelor și a copiilor nevinovați, cari lomează, tremură de frig și de dureri, din cauza celui ce le-a răpit soțul ori lata. Nu este destul atât? Ce ziceți la aceeași ispravă a Satanei, că astăzi aproape toți copiii de școală se mândresc, că ei nu mai cred în Dumnezeu! Ce spuneți la căsătoriile cari se fac astăzi? După două-trei săptămâni de conviețuire se îndreapă — cel ce juraseră credință unul altuia, — către ușile Tribunalului cerând despărțire, divorțuri! Ce să mai spunem despre moda cea mai nouă de-a-se împușina nașterile? Să răspundă părinții de astăzi ce zic ei la acea, că copiii lor abia ajunși la vârsta de 17—18 ani, își cer partea din avuție, nemai contând la ocrotirea părinților cari i-au crescut și necugetându-se, că ce va fi cu părinții lor la adânci bătrânețe, când aceia nu vor mai fi în stare de-a munci?!

Dar nu voi mai continua cu acestea întrebări usturătoare, căci ele sunt fără sfârșit, și răspunsul cel mai scurt este: „*Toți ne-am abătut!*”

O singură întrebare ne mai rămâne, ce am făcut și ce facem noi pentru îndreptarea acestor rele? Ce am făcut și ce facem noi pentru Hristos? Care luptă în contra Satanei? „Iată, eu stau la ușe și bat” ne spune blând și cu glasul dulce. Oare am deschis noi ușa inimilor noastre ca să-l lăsăm să intre în casa sufletului nostru?

Această chemare blândă a *Celui răstignit* pentru noi, a făcut pe o seamă de creștini să tresară și să se cutremure în sufletul lor. Ei au văzut asemenea bărbatului de care v'am spus la început icoana lui Iisus cel răstignit pe Cruce, care le spunea: „*Aceasta am făcut-o Eu pentru tine; ce faci tu pentru mine?*”

Ca răspuns la aceasta întrebare a Mântuitorului, ca o trebuință a vremilor de astăzi s'a născut așași oaste mică ce se numește: „*Oastea Domnului!*” O părticică și mai mică din aceasta oaste sunt acești evlavioși creștini cari au venit astăzi la voi. Aceasta „oaste” n'are statute, nici legi, nici paragrafe. N'are președinte, nici secretar, nici casier. *Un singur conducător are: pe Iisus — Mântuitorul!* — Aceasta oaste nu se înalță, nu se laudă, nu vrea locuri de

mărire, ci ostașii ei sunt cei mai umiliți, cei mai mici servitori ai Domnului. Sunt ostașii voluntari — de bună-voie înrolați — în oastea care luptă cu arme sufletești împotriva Satanei și a isprăvilor rele ale acestuia, despre cari lucruri v'am făcut amintire mai înainte.

Nu vreau ei alt ceva, decât să răspundă între altele, la întrebarea lui Iisus: „Tu ce faci pentru mine” iar acest răspuns este: „Flămând ai fost și ți-am dat să mănânci, setos ai fost și ți-am dat de beut, gol ai fost și te-am îmbrăcat, bolnav și în temniță ai fost și te-am cercetat”...

...Făcând acestea celor mai mici ai tăi, Ți-e Ți-am făcut!

Iată — iubiți ascultători — răspunsul meu la întrebarea, că cine suntem noi?! — Ce este oastea Domnului?!

Acum să răspund în câteva cuvinte și la întrebările ce urmează:

Cum de am venit aici? — și cu ce scop? — Am știut noi prea bine, că în aceasta comună fruntașă este același Biserică creștină-ortodoxă ca și a noastră, se rostesc aceleași rugăciuni, aceeași Evanghelie a Domnului ca în biserică noastră. Aveți preoții voștri buni și plini de credință. Unul pâr. Nicorescu, care mi-a fost chiar dascăl și dela care am învățat a mă pregăti pentru slujba preoțească. Vrednic și recunoscut păstor sufletesc, care a răspândit multă lumină evanghelică prin frumoasele sale predici scrise în cartea sa de cuvântări numită „Amvonul”. Asemenea celalalt părinte Dr. Z. Colceriu — bun prieten și frate în Hristos al meu, care e plin de însuflețire pentru chemarea sa preoțească.

Am știut toate acestea lucruri, deci nu am venit noi ca să aducem nici o nouătate. Am venit singuri conduși de simțimentele de iubire frățască, frați de frații noștri de aici, dintre cari unii ne-au făcut plăcerea să-ne caute în comuna noastră.

Am folosit deci prilejul acesta de exprimare a recunoștinței noastre față de cei-ce ne-au cercetat pe noi, ca să ne întâlnim și cu celalalt credincios al noștri, căutând a ne îmbărbăta unii pe alții în lupta sfătuită ce trebuie s'o ducem păstorii și turma împotriva dușmanilor bisericii noastre ortodoxe-creștine.

Durere, acești dușmani sunt destul de mulți! — Am arătat, că vătavul acestor dușmani este Satana, — afară de dușmani cari se arată în forma păcatelor, mai are Biserică și alții dușmani, pre cari Satana i-a îmbrăcat, ca pe niște „lupi în piele de oaie”!

Despre aceștia zice sf. Ap. Pavel, „Mulți umblă, de cari de multe-ori am zis vouă, iar acum și plângând zic: că sunt vrășmașii Crucii lui Hristos”!...

Cine nu-i va recunoaște din acestea cuvinte, că nu sunt alții, decât sectarii de felurile credințe greșite, cari s'au răsvrătit — pe nedrept — împotriva „mamei” lor dulce, care le-a fost biserică, lăpădându-se de ea și bărfind în contra ei cu cele mai josnice arme ale minciunei.

Nu mă voi opri mult a vorbi despre acești fii rățaciți ai bisericii noastre, cari — parte înconștienți — s'au vândut sufletele lor străinilor de Neamul și Biserică noastră.

Ci mai vărtos vă rog ca împreună să-ne apropiem de ei cu dragoste și blândețe, arătându-le greșala și păcatul în care au căzut, stătuindu-i, să-se întoarcă la maica biserică pe care au părăsit-o, fără ca aceasta mamă bună să le fi făcut ceva rău!

Să le spunem, că: „*acela care s'a despărțit de biserica pământească, acela s'a despărțit și se biserica Cerească și se află sub aspră judecată: Spune-l soborului! — și de nu va asculta nici de sobor, să-și fie fie ca un păgân și vameș. Numai în unire cu sfta Biserică — nu cu „adunarea” — creștinul, poate să dobândească mântuire*“)...

Iar' acum închei cuvântul meu, mulțumind din inimă atât P. P. C-lor părinți sufletești cât și poporului de aci, pentru ospitalitatea cu care ne-au primit.

La despărțire mai am însă câte-va cuvinte scurte, cari vi-le adresez din toată inima mea: — *veniți să-L căutăm pe Iisus*, ca împreună cu El să trăim restul vieții noastre. Eu cred, că ușor îl vom afla, pentru că a spus-o: „*De-i careva singur, Eu sunt cu el!*” — „*Răstoarnă piatra și acolo mă vei găsi, sgârâie lemnul și acolo voi fi*“ L...”)

Cutrerând țara mea. Sibiul.

Sibiu, 22 August 1928.

Unul câte unul răsar ca niște fortărețe ale cetății Ardealului, orașele, în drumul, făcut de mine, dealungul șiragului Carpatin, care înconjură Ardealul — pădurea Transilvaniei, cum o numeau Romanii — ca pe o adevărată cetate, în mai mult de 3 părți în-cingându-o ca și un brâu înalt spre SE

Ardealul e țara încântătoare, înzestrată de natură cu toate comorile, care au atras, din cele mai vechi timpuri, popoarele conlocuitoare prin țările învecinate.

El e ascuns în inima Europei, ca o țară din povești, al cărui trecut glorios s'a născut din dragostea și ura dintre popoare.

Când te apropii cu trenul de Sibiu, rămâi fermecat de priveliștea pitorească, ce se desfășoară în fața ochilor, a Munților *Făgărașului* cu vârfurile lor înalte ce predomină întregul ținut în lung și în lat.

Persoanele din partea locului, imediat, în mândria lor națională, că locuiesc la poalele acestor frumoși și măreți Munți, cu o afabilitate deosebită, se întrec în a-te asigura de numirile vârfurilor: Acesta e *Negoiul* apoi *Șerbota* lângă el, nu departe e *Scara* apoi *Ciorlea* și *Surul*, iar alături *Tătarul* — niște adevărați Alpi, ceea ce a îndrituit pe marele geograf De Martonne — profesorul meu dela Sorbonne chiar a-ii numi *Alpii Carpatini*.

Și într-adevăr dimineața, înainte de răsăritul soarelui, așa cum eu am sosit la Sibiu — cerul îți prezintă culori sublime, colorit rășfrânt de razele soarelui căzut pe albeața imaculată a zăpezilor de pe vârfurile *Carpaților Făgărașului*.

E aproape același aspect ce și-l desfășoară văzului Alpii Elvețieni la Saint Moritz, unde coloritul cerului la reflexul zăpezii e neîntrecut, e divin!

Noi însă, cari ne-am născut, crescut și trăit în mijlocul acestei priveliști minunate a pământului nostru,

treceam pe lângă ele, cu obișnuita noastră indiferență și neînțelegere poate, dar uite, strelni, streinii cari vin să ne admire frumusețile naturale ale țării noastre, ei sunt așa de fermecați, că vin, să ne atragă atenția și nouă, asupra comorilor noastre neprețuite.

Într-adevăr, poate, nu e țară pe pământ ca a noastră care să aibă atâtea frumuseți ale naturii sălbatice lăsată în toată plinitatea ei, fără cea mai mică intervenție a mâinii omenești! Numai cine a cunoscut țările streine, în special Elveția — unde Elvețianul s'a cățarat pe stâncile cele mai impracticabile și a construit, acolo, de unde privirea e mai încântătoare, hoteluri mari și-au transformat drumurile în adevărate șosele ce te atrag cu mare dragoste spre a-ți încântă ochiul și a-ți însenina sufletul, atunci, te gândești la frumusețile pământului românesc cum am putea și noi să ni-le transformăm în locurile cele mai atractive ale lumii.

Prin bogăția solului, frumusețea naturii și mai ales renumita ospitalitate și dragoste a românului pentru strelul, care e incomparabilă cu a oricărui alt popor, repede am atrage vizitele străinilor. Am călătorit în aproape toată țările din Europa, pretutindeni văd reclame enorme cu priveliști din țări depărtate care încântă privirea călătorului în minutele de așteptare prin diferitele gări și mici stațiuni, dar, din ale scumpei mele patrii, cu regret, am constatat că n'avem nimic, rar, dacă vr'o țară a rătăcit pe peretele gării și o vedere cu *Casteul Peleş*, care e o minune a lumii, absolut din toate punctele de vedere! Ceva și mai mult, deși, avem atâtea diplomați, reprezentând țara noastră, hărțile de prin gările streine indică aceleași numiri maghiare pentru orașele noastre ardelenice și ceva și mai trist mențin aceeași hartă cu o Românie antebellică.

Dintre frumoasele orașe ardelenice *Sibiul* e orașul unor prețioase și puternice tradiții românești, ale cărui cetăți cu vechile ziduri înegrite de vreme, știu să povestească multe despre luptele noastre din alte timpuri. Fiecare poartă boltită strecoară în sufletele noastre amintiri duloase și fiecare fereastră bătrână îți recheamă în minte o lume dispărută!

Sibiul e vechiul oraș înflințat pe timpul regelui Geyza, care l-a populat cu emigranții din Germania chemați pentru cultivarea pământului și apărarea hotarului țării contra invaziunilor capetelor pleșuve ale Cumanilor.

Pe steagul lor stă scris cu fală: „*Ad retinendam coronam*” — pentru apărarea coroanei.

E un oraș așa de vechiu și așa de interesant, căci mie mi-a făcut impresia unui adevărat Nürnberg german. Din orice parte îl privești, găsești altceva nou, care se deosebește cu totul de cealaltă suburbie. E admirabil!

Turnurile acestui oraș, podurile prin care treci dintr'o stradă într'alta, îți fac o idee cu totul deosebită de a celorlalte orașe din țară.

Orașul roșu, așa cum îi plăcea să-l numească papa Eugen al IV-lea, a fost una dintre cele mai puternice cetăți de apărare ale creștinismului împotriva semilunii.

Zidurile vechi ale cetății înalte de 10 metri și azi, se mai păstrează destul de bine, înconjurând orașul cu turnurile de apărare din cari se mai văd 3 „*Harteneck*”, precum și cel din marginea vestică a orașului masivul turn al corporațiilor de păpucari, ultimele rămășițe din cele 34 turnuri cu care orașul

*) M. Calnef Comb. sector.

**) Papini, viața lui Iisus.

se găsea înconjurat până la 1700, *Turnul Primăriei vechi din piață, zidit pe la 1500 este încă până azi vopsit cu roșu* în cimitirul bisericii ortodoxe din suburbia Iosephine, se află o piatră din anul 1631 cu inscripția numelui *Ghenadie al Bălgradului și Stan Ciitorul*, ceea ce dovedește că atunci deja Românii erau așezați aci și că și-au înființat biserica lor.

Înfățișarea pieței închise de toate părțile cu case vechi, prin formele lor variate, dau Sibiului o înfățișare „sul generis” printre orașele României mari. Aci vezi sumedenia de care ale țărănilor români și sași, cu negustorii lor cel mai mulți evrei, cu caftanele lungi poloneze și pe fil Indiei cu părul lung, negru și neprețuit, care vând: linguri, fluere — fluierul din care răsună doinele unice în lume — și diverse obiecte ca albile clopote cu cuțitul etc. Convoul se înșiră până sub poarta mică, boltită și zugrăvită cu picturi interesante dela primăria veche. Totul îți grădește de vechitul Sibiu, cu corporațiile lui de acum 4—500 de ani, când tot comerțul apăsului cu Orientul, trecea prin Transilvania, iar comercianții din Sibiu duceau mărfurile lor, până departe, în Polonia și Rusia, până în Veneția și prin Germania, iar prin România, până la Marea Neagră spre Constantinopol, până chiar prin depărtata Persie. Dela gară cum intri în oraș, vezi pe partea stângă *biserica Ursulinelor care a jucat un mare rol în viața educativă a româncelor de pe la 1800 când începură să vină la această școală, fete de boeri munteni*, în rochi de „tulpan” și în „gevrele”, în podbite cu șaluri „chișmerii”, din cari se făceau daruri și vreunei mici catolice (cum descrie D-I lorga savantul meu profesor,) vreunei „mater” care se îngrijea în deosebi de progresele școlărești din *Valachia*:

„Mărița” se prefăcea repede în „Mimi”, urmând însă și mai departe a face mutre, a părî și a mișî, a se murdări și a-și strica bainele, a da cu picioarele și cu coatele, a bajocori, a țipa ca la Tiganca și chiar a se tăvăli pe jos.

Călugărițele îi puneau corset, căci avea altfel după părerea lor, „un pântec enorm”, — o învățau franțuzește și nemțește, — dela colegile unguroaice „grosolane”, scrie o profesoară deprindea și ceva ungurește și îi dădeau lecțiile neapărat de Clavir și Jocuri, pe cari trebuia să le „metahirlisească” neapărat și de „cusătură”.

Trimițând galbeni și șaluri, tata de acasă cerea ca „broasca” lui să fie „otcârmultă” bine, așa încât să părăsească orice nărav firească, acesta fiind și scopul pentru care o „înstreinase”, ca să se poată, îndestula de bucurie, auzind că o laudă lumea de procopsită și împodobită cu toate cele bune lucruri și nemțeasca nu e de „atâta ananghi”, „ungureasca nu făcea trebuință” dar, fără franțuzește și fără „clavir” nu se poate „politesei” cum se cade o fată de boier după moda nouă.

Dacl din Sibiu încă de pe la 1770 începe europenizarea treptată a țării noastre prin trimeterea a fel de lucruri noul de întrebuițare pentru boierii bogați și de neam din cele 5 județe ale Olteniei de către vestita casă de negoț: „Marea casă ardeleană a lui Hogi Constantin Pop din Sibiu”, care fusese înșurat cu o fată de boier mare din Oltenia.

Ca modă apar acum mânușile femeiești albe, albastre, pe care mamele jupănelor din această vreme nu le văzuseră de cât pe mâinele vreunei rari călătore streine, ori pe ale femellor de consuli și de funcționari ai consulatelor.

În colțura meșteșugită a capului, s'au dus vechile mărâmi pentru neveste, sunt însopte perechi de pene de felurite forme. La piept se poartă „basmale”.

Femelle se apără de ploaie și chiar de soare cu „cort nemțesc” sau „umbrelă” deși nu merg încă pe jos, de cât la coborirea din trăsură — faleturi — ațelaj cu 4 cai, la care d'altminteri era o prerogativă a clasei I, căci o cucoană din starea II-a permițându-și într-o zi a ieși la plimbare în faleturi, la lași, a produs un mare scandal și a pățit o mare rușine, căci i-s'au tăiat hamurile de la caretă în mijlocul stradel.

Evantaiul apare sub numele de *apărătoare, pantofli*, sunt ceruți de toată lumea și se caută să fie pe „picior”.

Strimii nemțești înlocuiesc „cășunii” lucrăți *trănic* de casă. Apa de obraz-levanta, împodobeste toaleta, se comandă mai ales, cea care a ieșit acum. Săpunuri pentru spălat cocoanele pe obraz sunt și ele de bun ajutor.

Se comandă peruci, una, două până la 50 de dramuri, în două mâini, având părul lung cu lung și scurt cu scurt după probă, „țesut ca orbota” și se atrage atenția, să nu fie prea mare: că fiind atâta păr se face capul cât o baniță și este o batjocură prea mare d'asemeni „gherlanturi de flori” se poartă pe cap.

Rochiile sunt de „croazele cu flori mărunte și vârgate mărunțel” de „creditoriu” cu „orbote albe faine, voperuri etc.

În casă, ai cărli păreți sunt uneori căptușiți acum cu pânză de cea zugrăvită ca o „materie”, canapelele, scaunele cu postav „flștichlu”, măsuțele, rafturile de cărți, planele, mărunțșurile de pe etajere, începe să apară. „Canari” buni, învățați bine cântă în cuște de metal aurit. Când e un „minavet”, nu strică mai ales dacă „demozela” nu știe din „clavir”: se mai încântă oaspeții de plăcerile artei Boierul cetește „gazeturi” și „Viața împăratului Bonăparte”, fata, cocoana uneori: „Aventurile lui Faublas”, ori „Corina Doamnel de Staël”.

A primi cu cățelul în brațe, cu cățelușul flocos, cilibliu, cu părul slobozit și moale, pe care e frumos să-l strigi pe nume europene ca „Millori”, e o dovadă de eleganță și o plăcută „englezea” ori trecere de vreme, pentru o „mamuzelă” de la curte, o damă mare, o domniță. Se caută însă ca „foarte să fie mic, încât să nu mai fie în toată Europa mai mic de cât acela”!

Era nouă în viața de societate, începuse de sigur și ea se desăvârși repede. Subt acest raport Apusul nu avea ce să ne mai învețe. La masă se văd „ta-câmuri” după numărul de „personii” invitate „serviciuri de porțelan”. Tipșiile se pun pe „rogojioare fine”. Prezentinul, orezul de Italia, untdelemnul de „Provenția” și de Lucca, ori de Franța, *cârnații și salamii de Sibiu* încep masa. „Sălăturile” nu pot lipsi, Ananasul „nou solu de poame”, e adus la desert: se caută până la grădina *Palatului Bruckenthal din Sibiu*.

Se bea din „caranfeu” de „cristal” ori și „ordinare”. Fruntineag. (Frontignan, viu mușcat) și Ausproh, vin de Tocaia, de Pesta, de Spania, Brăbăuțel (de Brabant), vin de Ren (Rin), roșoi de Breslau sau de Franța, vutcă sau rum, cu pișcoturi. Siropul de ponciu e apreciat ca și șampania. Un mărțafusaț de zahăr cu tot felul de figuri, ca o dumbravă și cu jii-găni, cum obișnuesc de la fac, și de argint, arată un oaspăț cu îngrijire pregătit pentru vreun oaspete rar, om mare, cu prietenie prețioasă. Lămâii, portocale

„naramzi“ în lăzi împodobesc sala de mâncare. Socolițele, bucătăritile săsoaice, unguroaice, nemțoaice, bucătarii francezi sunt aduși cu preț mare, „din casă de boiler, iar nu din cele de prostime“.

În toate „naimodul“, moda cea mai zarifă biruște, chiar cu întreaga risipă a averii. Nimeni nu vrea să se lase întrecut și „Europa“ trimite din belșug pentru toți (zice Dl Nicolae Iorga în: *Pătrunderea obiceiurilor sociale din Europa la noi*).

Ajungând în piața Sibiului vedem locul renumit, ce și azi e înconjurat cu un lanț—e locul de ghilotină a vechilor timpuri, în care dis de dimineață stăpânitorul Sibiului — cu „dreptul de paloș“ asistă la rețezarea capului vinovatului, având domnia absolută asupra supușilor săi. Azi, lumea trece p'aci în lung și lat fără poate a ști însemnătatea timpului d'odinioară!

Majestos în centrul orașului se ridică *faimosul palat Bruckenthal* construit în stil baroc veritabil, care după moartea familiei Bruckenthal la 1879 trecu, conform testamentului, în posesiunea orașului Sibiu.

Aci, se deschide publicul doritor de cultură o bogată bibliotecă conținând la 200 000 volume, între care o colecție bogată de manuscrise, unde găsim și mărturii foarte prețioase privitoare la trecutul nostru românesc, care trebuiesc încă studiate, mai ales, de tinerimea noastră universitară.

Tot așa de bogate și prețioase sunt colecțiile de antichități și de științele naturale și numismatica.

O Pinacotecă expusă în vre-o 25 săli din etajul II-lea cuprinde la 1500 tablouri între cari, școala flamandă e foarte bogat reprezentată. Amintim: „*Cap de bărbat*“ de von Eyk, care e capo-doperă al lumii, închis în perete, prins cu electricitate contra răufăcătorilor atrași, prin valoarea lui de milioane, fiind una dintre cele 2—3 pânze în uleiu din primele încercări în lume.

Deasemeni e „Ioan“ de Tennler și Wouverman, apoi din școala italiană este: „Hieronimus“ de Lorenzo Lotto și „Logodirea Sf. Caterina“ de Tizian iar din școala germană: „Omul care se roagă“ de Memmling. Mai sunt copii după Rubens și Rembrandt etc. Pentru noi Românii sunt interesante portretele celor 3 revoluționari din 1784 ale lui Cloșca, Horia și Crișan.

În Piața Huet e biserica evanghelică zidită pe un fundamnt din sec. XV și terminată la 1520, pe când Magellan proba lumea pentru prima dată prin călătoria sa, că pământul e rotund.

Are un turn de 73 m., iar în interior o pictură mare în oleiu din 1445 reprezentând „Răstignirea lui Hristos“ e o frumusețe de artă.

În mansoleul acestei biserici, pe noi ne interesează, căci aci se află piatra de mormânt a voevodului Muntean „Mihnea Voda“, fratele mai mic a lui Radu cel Mare, care domni numai 4 ani 1507—1511 și fu poreclit cel rău, fiind ucis de niște conspiratori cu cățitele pe treptele acestei biserici, pentru a se sui la tron fratele său Vlăduță, care și el domni numai 2 ani fiind ucis la rândul de Neagoe-Vodă-Basarab care intră în țară cu oaste turcească și-l luă tronul 1512—1521 ziditorul Monastirei Curtea de Argeș.

(Va urma)

Misionarismul nostru*)

de Pr. D. Voniga.

Onor. Conferință!

În domeniul întins al vieții se luptă neincetat două puteri: una e binele, alta e răul. Războirea acestor principii datează d'odată cu viața și se sintetizează în contrastul activ dintre *lumină și întuneric*, dintre virtute și păcat. A început d'odată cu omul; s'a urmat în cursul veacurilor și va urma până la sfârșitul acestora.

La această luptă e trimis și omul prin mandatul „*fiți desăvârșiți...*“ și în această luptă suntem angajați și noi, spre a pregăti și a promova *triumful binelui moral în luptă cu răul*.

De-odată cu neascultarea din Eden, omul și-a pierdut facultățile de opoziție înclinărilor spre rătăciră — și persistând în tendința de a se libera de puterea ce în chip nevăzut a voit să-l împiedece în pornirile sale spre desfrâu intelectual și moral: în succes a evoca regretul Creatorului pentru că făcuse pe om (Geneza 6. 6.)

Când a sosit apoi vremea hotărâtă, ca sămânța femeii să zdrobească capul șarpelui amăgitor, Mântuitorul Christos a declarat războiu (: n'am venit să aduc pace, ci războiu) direcțiunilor de viață și pornirilor periculoase ce aruncaseră omenirea în adâncul decadentei morale. Iar după săvârșirea operei sale triumfale: arma cu care a subjugat patimele și cu care a ridicat virtutea la izbândă, ne-a încredințat-o nouă, trimișilor săi, cu îndatorirea, ca s'o învărtim cu tărie și să luptăm cu ea pe viață și pe moarte pentru interesul și pentru salvarea demnității omenești — adică pentru *întărirea legăturilor morale ale omului cu Dumnezeu*.

Iar această armă este *Evanghelia și pilda lui de viață și de muncă*. Dacă în misiunea noastră o vom ști învărti cu înțelepciune și cu însuflețire sfântă, atunci, fraților, să n'avem teamă, căci aceasta este puterea lui Dumnezeu și mântuirea credincioșilor este.

Domnilor, Biserica noastră a lui Christos este zidită din acelaș element ca biserica veche a patriarhilor și a profetilor. Mântuitorul Christos, pe cea veche n'a stricat-o, I-a dat însă *viață*; I-a dat alte *îndrumări*, alte *aspecte* și alte *podoabe*: îndrumările cunoștinței de Dumnezeu și a voinței sale prea sfinte; aspectele pregătirei pentru viața și fericirea eternă și podoabele *virtuților morale culminate* în iubirea evanghelică sintetizată în suferințele și în moartea sa pentru oameni.

Dar unde e omul, acolo-i și rătăcirea, și lupta dintre Ormuzd și Ariman, dintre lumină și întuneric nu se va curma niciodată, căci *aceasta este condiția în care se poate valora virtutea spre izbândă și recompensă*.

La această luptă ne-am angajat și noi, când am luat mandatul de a *povârși pe cei căzuți* și a *duce la învingere pe credincioșii prin cari se întemeiază împărăția lui Dumnezeu* între oameni.

Biserica lui Christos, ca concretizare, ca personificare a binelui moral, a luat lupta cu răul moral deodată cu nașterea ei în ființa *celei dintâi societăți creștine, alcătuită din Iisus Christos și din patru pescari la fărâmurii lacului Genezare*. Iar această luptă s'a urmat apoi cu prețul sângelui plătit de mii și de mii de martiri ai credinței; se urmează și astăzi pentru mântuirea *sufletelor și a conștiințelor pierdute* și se va urma câtă vreme ideile, curentele și tendințele sistemelor de distrugere vor încerca opoziție sentinței dela Matei

*) S'a citit în conferința pastorală a prootimei din protopopiatul Timișoara, în 14 III a. c.

5—18, care enunța, că *nici o solă și nici o cirtă nu va trece din lege până nu se va împlini toată.*

Angajamentul nostru în această luptă se numește *mi-siune* sau *misionarism*, care în sens bisericesc este aceea activitate pastorală, care se manifestă în tendința și în zelul de a *spiritualiza* și de a *Evangeliza* viața creștinească a credincioșilor și adevă de a-i face accesibili pentru o viață spirituală în sensul *Evangeliei lui Christos* — și ca rezultat, *a-i întări în credința* învățăturilor sfinte, a deștepta în ei *dragostea către Biserică* și către așezămintele ei ca depozitare ale legii descoperite de Dumnezeu: Spre *întărirea* lor în luptele cu răul, adevă cu legheonul ispitelor și a tentațiunilor de a-i abate dela adevăr și dela lumină.

Iar această misiune se cuprinde în mandatul „mergeți învățați toate neamurile să păzească toate câte am poruncit” (Matei 28. 19). Adevă nu numai să asculte și să învețe, dar **să și păzească** ceea ce au văzut și au învățat. Și chiar și acest punct se evidențiază misionarismul nostru de a *întări* pe credincioși în credință, a-i face *s'o păzească* și a-i face ireductibili în fața prozelismului și a tuturor tentațiunilor *spre rădăcirii de credință*.

(De cei odată perduți, cu greu te mai poți apropia. Locul, ce poate noi l'am lăsat gol în sufletul lor, l'au umplut alții cu formalism. Zezul păstorului din Evang., care-și lasă turma ca să-și caute oia pierdută, e problematic în succes, căci doar și bucuria lui e condiționată dela eventualitatea „**dacă o va găsi.**” Apoi cazurile de revenire a rătăciților nu prea sunt rezultatele pozitive ale nici unui preot misionar, ci sunt mai mult efectul deșteptării sufletești și a convingerii propriie de rătăcirea în care a alunecat. Acest adevăr e exprimat atât de plastic și atât de classic în pilda fiului rătăcit, care — fără a fi căutat — însuș el s'a deșteptat și văzându-și mizeria în care l'a transpus ușurința și rătăcirea, s'a determinat și s'a reintors la casa părintească plină de belșug și de consolare).

(Va urma).

INFORMAȚIUNI

Misiune pentru popor. Conform dispozițiilor autorităților bisericești ort. rom. Sâmbătă și Duminică în 16 și 17 Martie anul curent s'a ținut în comuna Târnova jud. Arad misiune pentru popor prin preoții misionari Stefan Lungu din Silindia, Moise Popovici din Măderat, apoi Teodor Dreciu și Iustin Mureșan cari au săvârșit sf. liturghie în sobor.

Di. părinte M. Popovici a spus o predică foarte instructivă despre sf. cuminecătură, iar Di. părinte St. Lungu despre iubirea și pizma ce există în popor predică foarte bine nimerită, pentru credincioșii de aici, — cari afară de copiii de școală, — aproape nimenea nu se cuminecă. Intocmai așa stăm și cu iubirea și pizma unii față de alții. Să dea Bunul Dumnezeu, ca acele cuvinte mărețe a D-ilor, preoții să își aibă efectul dorit, să prindă rădăcini în sufletele lor, să ne apropiem de scopul dorit. În 17 l. c. după masă preoții sus numiți dimpreună cu Di. părinte I. Ispas din Chier au servit sf. maslu, la care au luat parte peste 120 persoane cari cu toți au mers acasă deplin satisfăcuți.

Așa se vede că cuvintele Dilor, misionari au avut influență asupra multora, cari numai decât au dorit să își vindece trupurile și sufletele lor cele bolnave.

Ne exprimăm sincerele noastre mulțumiri autorităților noastre bisericești pentru aceasta dispoziție rațională și necesară.

Iustin Mureșan

Apărarea Credinței. — În memoria noastră este viu cazul apărării bisericii ortodoxe din Japel (Polonia) de către credincioși, contra încercării unșilor de a lua această biserică cu sprijinul administrației. Acum ne vine știre, că superiorul acestei biserici, pentru apărarea bărbătească a credinței, e decorat cu cruce de aur din partea mitropolitului Dionisie, iar toți cei 110 credincioși cari au stat 8 zile împreună cu preoții închiși în biserică ca să împiedice preluarea bisericii, fiecare a căpătat o cruciuliță de purtat la gât cu inscripție de binecuvântare.

Mitropolitul Hrisant de Trapezond la București. — Zilele acestea a sosit la București mitropolitul Hrisant de Trapezond cu însărcinare dela Patriarhul Constantinopolului. I. P. S. Sa a avut o lungă convorbire cu Săcătatea Sa Miron despre necesitatea Sinodului Ecumenic. Amândoi au recunoscut necesitatea Sinodului Ecumenic a bisericilor ortodoxe. Această părere o susține și Patriarhul sârbesc.

Înainte de Sinodul Ecumenic se vor ține conferințe pregătitoare sau la Constantinopol sau la muntele Atos.

La conferința aceasta trebuie să ia parte Patriarhul din Constantinopol, Ierusalim, Alexandria, Antiohia, Serbia, România, asemenea capul bisericii grecești, Ciprul și altele biserici ortodoxe. Conferința o să fie prezidată de Patriarhul Constantinopolului.

— **Martiri ruși.** O scriitoare americană (E. Almedingen), într'o carte scoasă de curând, povestește isprava vitejească a câtorva băieți, cari, în vremea revoluției rusești, s'au purtat și au murit moarte de martir, așa cum în vechime, făceau sfinții părinți, întru apărarea bisericii. Acești copii au auzit într'o crăsmă că soldații bolșevici voiau să spurce biserică unul orfelinat din Petrograd. Fiindcă orfelinatul era închis, ca și biserică, ei s'au holărât să se împotrivescă la treaba asta urâtă. Și spărgând o fereastă au intrat în biserică, așezându-se în jurul sfântului altar. Soldații bolșevici, spărgând peste noapte ușă, au intrat în biserică, unde au dat de copii, cari păzeau altarul. După ce înzădar le-au poruncit să plece de acolo și să lase liberă intrarea în altar, soldații au împușcat pe doi copii, cari au căzut morți pe treptele altarului. Ceilalți copii nu s'au înspăimântat și nu s'au mișcat deacolo, cu gândul să apere sfântul altar. Bolșevicii i-au împușcat atunci pe toți. Peste trupurile calde și nevinovate, soldații au intrat în altar, pe care l'au spurcat și furat.

Unul din copii, care mai trăia când mama lui l'a ridicat de pe treptele altarului, șoptea mamei lui cu gra-

iul slîns de moarte: „Mamă! Am apărât casa lui Iisus și soldații n'au culezat să se atingă de sfântul altar, până am fost noi în viață“.

— **Moarte fericită** a avut femeia Evghenia Smirnov din comuna Aprodul Purice, jud. Ismail. În ziua de 18 Martie a. c. pe când se găsea la biserică, închinându-se în fața icoanei „Maicii Domnului“ pentru ca să se închine, așa după cum îi era obiceiul. Cum se găsea în fața icoanei așa a înmărmurit ca o statuie. Lumea a început a-se închina ca la o adevărată minune. Această femeie trecea ca drept sfântă printre săteni, întrucât era foarte credincioasă.

— **Treburile bolșevice.** În Rusia treburile merg rău de tot, mai rău decât și-ar putea închipui cineva. Căpeteniile bolșevice se sfădesc între ele, iar norodul suferă și se răscoală. Dar și în țările străine, unde sunt trimiși (reprezentanți) bolșevici scandalurile se înmulțesc mereu. Acum s'a descoperit o nouă pollogărie bolșevică în Franța. Rusia a trimis acolo mai demult o reprezentanță comercială, care să facă comerț cu Franța. Și a făcut așa de bine încât a furat încasările de 130 milioane franci (cam 800 milioane lei).

Și când te gîndești că bolșevicii mereu își bat pieptul că ei sunt oameni cinstiți, cari nu fac decât fapte cinstite!

— **Câine deștept.** Un tăietor de lemne din Franța, lucrând la pădure, a fost rănit de un copac, care s'a prăbușit peste el. Greu rănit, el n'a putut să se târască mai departe de coliba lui. A căzut acolo, și a stat câteva zile fără nici un ajutor. Și ar fi murit, poate, dacă nu s'ar fi întâmplat să deie peste el un câine deștept, care să-l scoată dela moarte. Câinele, câteva zile de-a rândul se tot ducea în sat ulmind pe săteni cu lătratul lui. Iar seara se întorcea de încălzea trupul nenorocitului tăietor de lemne.

După șase zile jăranii au hotărât să meargă pe urma câinelui și nu puțin le-a fost mirarea când au văzut pe tăietorul de lemne trăind aproape clipele morții. Ingrijindu-l și dându-i leacuri l'au readus la viață. Iată, o faptă bună făcută de un animal.

Și când te gîndești, atîtia oameni rămân reci față de suferințele aproapelui!

Mulțumită publică.

DI. Prefect Dr. Iustin Marșeu, a binevoit, să doneze din fondul Județean un ajutor de 10.000 lei, adică zecemii lei, la renovarea bisericii din comuna Roșia-Șebîș.

În numele credincioșilor de sub păstorirea mea, aduc vii mulțumiri D-lui Prefect pentru ajutorul primit, cât și pentru bunăvoința ce a manifestat față de comuna noastră bisericească.

Dumnezeu să-l norocească în toate cărările lui. Roșia-Șebîș, la 21 Martie 1929.

Gh. Neagu
preot

No. 1820 | 1929.

Comunicat.

Se aduce la cunoștință generală, că Sfântul Sinod, cu adresa Nr. 302 din 18 Martie a. c. recomandă spre procurare și introducere în școlile de specialitate „Liturghierul pe muzica bisericească orientală“ întocmit de Dl. V. Ciureanu-Bodești, profesor la școala de muzică bisericească din Chișinău și aprobat de Sfântul Sinod.

Se poate procura direct dela autor pe prețul de lei 500 (cinci sute) bucata.

Arad, din ședința Consiliului eparhial, dela 4 Aprilie 1929.

Grigorie m. p.
Episcop.

No. 1639 | 1929.

Comunicat.

Prea C. Sa părintele Consilier eparhial, Dr. Gheorghe Ciuhandu, condus de râvna de a sluji sfânta Biserică și Neamul, a publicat acum mai nou trei lucrări de interes obștesc și anume:

1. „Patronatul ecleziastic ungar.“ (100 lei)
2. „Desbinarea religioasă a Românilor din Ardeal.“ (15 Lei).
3. Discursul la senat din prilejul votării Legii Cultelor.“ (10 Lei). Toate trei lucrări editura autorului.

Le recomandăm cu toată căldura Cucernicilor Preoți și dispunem să se procure câte un exemplar din fiecare lucrare și pentru bibliotecile parohiale.

Cea mai bună modalitate, ar fi, dacă P. C. Protopopi ar comanda deodată exemplarele ce s'ar cere pentru câte un protopopiat, în care caz li-se ofere obișnuitul rabat de 20%.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 21 Martie 1929.

Consiliul Eparhial
ort. rom. din Arad

No. 1711 | 1929.

Comunicat.

Sfântul Sinod, cu adresa No. 172 din 13 Martie a. c. ne aduce la cunoștință, că s'a înființat Academia de muzică bisericească la Patriarhie, de unde doritorii pot primi informațiuni precise.

Ceeace aducem la cunoștința celor interesați. Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 21 Martie 1929.

Consiliul Eparhial
ort. rom. din Arad.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și pus în vânzare „Nana Zamfira”, *Indrumări din economia casnică și gradinarit*, cu 20 ilustrații în text, de prof. D. Comșa.

Prețul unui exemplar broșat este 30 Lei, având a trimite prețul de mai înainte sau cu ramburs, cum și 3 Lei porto poștal. Librarilor se acordă 20% rabat.

Comenzi adresate autorului prof. D. Comșa din Sibiu se execută prompt.

CONCURSE.

Conform rezoluțiunii Vener. Consiliu eparhial No. 1665 | 1929 pentru îndeplinirea parohiei din Șofronia Jud. Arad, care este de clasa III (treia) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Organul Diecezan: „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială care se va obține dela reforma agrară.
2. Birul parohial, 3 kg. de grâu de fiecare număr de casă și câte 1 kg. grâu de fiecare jug. cad. cu cari vor fi împroprietăriți (3—7 jug. cad.)
3. Ștolele legale.
4. Eventuala întregire de salariu dela stat, întrucât parohia va fi recunoscută și de On. Minister.

Alesul va suporta la timp toate impozitele după beneficiul parohial.

Ceice vor reflecta la aceasta parohie, vor adresa rugarea de concurs ajustată regulamentar, către Consiliul parohial ort. rom. din Șofronia și o vor trimite la Oficiul protopopesc ort. rom. din Arad, în termenul fixat în concurs.

Reflectanții vor înștiința prealabil pe protopresbiterul concernent și vor avea să se prezinte în capela din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Recurentul dacă este din alta dieceză va dovedi că are consimțământul P. S. Sale Episcopului Diecezan.

Dat, în ședința Consiliului parohial ort. rom. din Șofronia, ținută la 10 Martie 1929.

În înțelegere cu: *Traian Vașian*, protopop.

—□—

3—3

În temeiul ord. Ven. Consiliu eparhial cu ad. Nr. 922 | 1929 pentru îndeplinirea parohiei I. din comuna Tauț devedută vacantă prin decedarea parohului Pavel Ana, prin aceasta se scrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial, „Biserica și Școala” pe lângă următoarele venituri:

1. Sesiunea parohială în extensiunea ei de asăzi, adică 17 jughere cadastrale, eventual și pământul întregitor până la 32 iugh. în curgere pe baza legii agrare, împreună cu dreptul de pădure și pășune.
2. Un intravilan de 400 st. ptr.
3. Răscumpărarea de bir dela epitropia bisericii în suma de 200 Lei.
4. Ștolele legale.
5. Întregirea salariului din visteria statului, pe care comuna bisericească nu-i garantează. Parohia este de cl. I, dar se admit și concurenți cu calificățiune pentru parohii de clasa a doua, cei din dieceză străină au a produce dovadă despre consenzul Arhiepiscopului diecezan; a se prezenta în cutare Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a-se face cunoscuți poporului și a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice, în fine, cu respectarea art. 33 din Regulamentul pentru

parohii, a-și înainta în termenul concursual recursul adresat Consiliului parohial ajustat cu toate documentele prescrise, oficiulul protopopesc ort. rom. al Șriei. Alegându-se obligă a catehiza fără alta remunerație la școalele din loc, cari l-se vor designa din partea celor competenți, a predica totdeauna când va servi, a suporta impozitele după beneficiul său. Până se va aranja chestia casel parohiale, va locui în casa locuită până aci de parohul dela parohia II, având a plăti comunei politice arânda, ce se va satorî în de comun acord.

Din ședința consiliului par. ort. rom. ținută în Tauț, la 26 Ian. 1928

Aurel Borza ss.
preș. cons. par.

Gheorghe Ana ss.
notar

În înțelegere cu:

Mihail Lucuța ss.
protopop ort. rom.

—□—

1—3

Neoptând nimeni, în urma Concursului publicat în „Biserica și Școala” nri. 11, 12 și 13 | 1929 — la postul de capelan temporal cu drept de succesiune din parohia Hălmăgel din повіт Hălmăgiului se re-pește acel concurs în întregime cu adausul că se admit recurenți de clasa II. respective în lipsa lor și de clasa III. Recursele sunt a se înainta ajustate în regulă la acest oficiu în termen de 30 zile (treizeci) dela publicarea acestuia în foaia oficială.

Consiliul parohial din Hălmăgel.
În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppopul Hălmăgiului.

1—3

Licitație minuendă.

În baza planului și devizului de cheltuieli aprobat de Ven. Consiliu Eparhial din Arad sub Nrul 1271 | 1929 pentru lucrările de acoperire cu tînchea a bisericii din Păuliș și pentru cele de reparare a părții dela s. altar, se publică licitație minuendă pe ziua de 5 Maiu 1929, orele 4 d. m. în localitatea școalei, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de exclamare la lucrările de acoperire a bisericii este Lei 164.450 iar la cele de reparare a părții dela crepat Lei 14.950.
2. Concurenții vor înainta deodată cu ofertul și vadiu de 10% din prețul fixat în numerar ori hârtii de valoare acceptabile.
3. Pentru participare la licitație, concurenții nu pot pretinde cheltuieli de drum.
4. Antreprenorul care va lua lucrările va plăti cheltuielile pentru compunerea planului și devizului aprobat.
5. Licitanții vor dovedi în scris titlul de întreprinzători.
6. Planul și devizul de cheltuieli se pot vedea la oficiul parohial.
7. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrările acelu reflectant în care va avea mai multă încredere.

Păuliș, 7 Aprilie 1929.

Consiliul parohial.

Redactor responsabil: SIMION STANA.